

به نام خداوند جان و خرد

مدیریت رفتار

دکتر مهدی دواپی، دکتر لیلا کامانی وحید

بهار ۹۸

مدیریت رفتار

صفحه آرایی: مریم غلامی

طراحی جلد: سمانه رضایی

چاپ اول: ۱۳۹۸

تیراژ: ۵۰۰

قیمت: ۲۶۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: تهران، بزرگراه رسالت، بعد از پل سید خندان، نرسیده به صیاد شیرازی،

پلاک ۱۲۸، صندوق پستی ۱۴ - تلفن: ۸۸۴۶۱۲۰۶

حقوق چاپ و نشر، محفوظ و مخصوص ناشر است.

سرشناسه: دوانی، مهدی، ۱۳۴۱

عنوان و نام پدیدآور: مدیریت رفتار/ مهدی دوانی، لیلا کاشانی وحید.

مشخصات نشر: تهران: مؤسسه فرهنگی و هنری شناخت و تربیت انگاره، مؤسسه آموزش عالی علوم شناختی، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۷۸ ص: جدول.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۶۰۴-۷-۱

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص ۷۶ - ۷۸

موضوع: ارتباط در آموزش و پرورش

موضوع: Communication in education

موضوع: رفتار سازمانی - مدیریت

موضوع: Organizational behavior - Management

موضوع: آموزش و پرورش - مدیریت

موضوع: Education - Management

شناسه افزوده: کاشانی وحید، لیلا، ۱۳۵۴.

شناسه افزوده: مؤسسه آموزش عالی علوم شناختی.

رده‌بندی کنگره: LB ۱۰۳۳/۵

رده‌بندی دیویی: ۳۷۱/۱۰۲۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۷۹۰۱۹۷

فهرست مطالب

پیش گفتار	۴
فصل اول- مدیریت و اصلاح رفتار	۷
مدیریت رفتار در مدرسه.....	۷
اهمیت و کاربرد	۹
رویکرد شناختی به مدیریت رفتار	۱۰
فصل دوم- برنامه های مدیریت رفتار	۱۲
معرفی برنامه های مدیریت رفتار	۱۲
پاراش ها مربوط به حل مسئله بین فردی و نتایج این آموزش ها.....	۲۰
فصل سوم- منابع و اول مدیریت رفتار	۲۸
اصول کلی بهترین	۲۹
مبانی و اصول مبتنی بر کارهای اجرایی مغز	۴۰
فصل چهارم: راهنمای طراحی برنامه مدیریت رفتار	۴۷
مراحل طراحی برنامه مدیریت رفتار	۴۷
ویژگی های مربی در مدیریت رفتار	۵۲
مربی برای مدیریت رفتار و هیجان به چه شایستگی هایی نیاز دارد؟	۵۲
ویژگی ها و شایستگی های مطلوب کلی مربی	۵۲
ویژگی ها و شایستگی های شخصی مربیان	۵۳
ویژگی ها و شایستگی های معطوف به دانش آموزان	۵۴
فصل پنجم- نمونه طراحی برنامه مدیریت رفتار	۵۵
منابع	۷۵
منابع فارسی	۷۵
منابع انگلیسی	۷۵

پیش‌گفتار

اصلاح رفتار کودکان و نوجوانان از مهم‌ترین دست‌های آموزش و پرورش هر جامعه است؛ زیرا بدون آن جامعه درگیر اغتشاش و اضطراب خواهد شد. مثلاً اگر افراد جامعه به رفتارهای قانونمند متعهد نباشند و به حقوق یکدیگر احترام نگذارند، جامعه ثبات خود را از دست خواهد داد و به قهقرا کشیده خواهد شد. همین اهمیت بین‌الدلی که افراد هر جامعه‌ای را به مدیریت رفتار نیازمند می‌سازد، ایجاد و حفظ آرامش در زندگی است؛ افراد نیاز به مدیریت رفتار دارند تا بتوانند در آرامش به سر ببرند، از زندگی خود لذت ببرند و اطرافیان آن‌ها هم در آرامش باشند.

در این کتاب، خواننده با مفهوم مدیریت رفتار آشنا می‌شود و به انجام نام‌آگاه آن تشویق می‌گردد. در حالی که مدیریت رفتار با رویکردهای سنتی به عوامل بیرونی از جمله زور و کنترل بیرونی اهمیت می‌دهد، رویکرد شناختی عوامل و انگیزه‌های درونی، وابسته به شناخت و مغز-محور را در افزایش یا کاهش وقوع یک رفتار مؤثر می‌داند. به علاوه این رویکرد، انگیزه درونی را مؤثر در ماندگاری و پایداری رفتار می‌داند. لذا معتقدین به این رویکرد به شدت از استفاده از عوامل کنترل بیرونی بر حذر بوده و نتایج بلندمدت، پایدار و عمیق را تنها نتیجه‌ای استفاده از عوامل درونی و شناخت-محور می‌دانند. آنان استفاده

از هر عامل دیگر غیر از خودِ فعالیت و خودِ رفتار را به عنوان تشویق و تنبیه غیر مؤثر و غیرکارآ می‌دانند. در رویکرد شناختی، فراتر از اصلاح رفتار افراد جامعه از طریق کنترل بیرونی، لازم است که فرایند و سازوکارهای خودمدیریتی رفتار به کودکان و نوجوانان آموخته شود تا خود بتوانند به ایجاد و افزایش رفتارهای مطلوب خود و کاهش رفتارهای نامناسب خود بپردازند و فرایند مدیریت رفتار، درونی و خودجوش گردد و در نتیجه عمیق و ماندگار شود.

در این کتاب در فصل اول مفهوم مدیریت رفتار از منظر شناختی معرفی می‌شود و سپس تفاوت‌های آن با روش‌های مدیریت رفتار سنتی بررسی می‌شود. در فصل دوم، برنامه‌های مدیریت رفتار رایج در دنیا که از جهانی با رویکرد شناختی هم‌جهت هستند، ارائه می‌گردد. و ادامه در فصل سوم با مبانی و اصول مدیریت رفتار با رویکرد شناختی آشنا می‌گردیم. پس از آشنایی با برخی برنامه‌های مدیریت رفتار در دنیا و ایران و دانستن مبانی و اصول مدیریت رفتار، لازم است که بدانیم برای طراحی برنامه‌ی مدیریت رفتار چه گام‌هایی باید طی شود تا به نتیجه مطلوب که همان تغییر و بهبود رفتار در خود یا فرد دیگریست دست یابیم. در فصل چهارم گام‌هایی معرفی می‌شود که می‌تواند در این مسیر به طراحان برنامه یاری دهد. در پایان، برنامه مدیریت خشم با رویکرد شناختی به عنوان نمونه فعالیت طراحی شده در این ارتباط ارائه می‌گردد.

از آنجا که مخاطب این کتاب به جز دانشجویان متخصصین حوزه شناختی، آموزگاران، مربیان مهدکودک‌ها و والدین هستند، تلاش این کتاب نگاه ساده‌نگاری و تسهیل درک مفاهیم و کاربرد گام‌های پیشنهادی صورت گرفته است.

این کتاب برگرفته از نتایج پروژه‌ای پژوهشی است که با حمایت ستاد توسعه علوم و فناوری‌های شناختی و مؤسسه آموزش عالی علوم شناختی بدین نام راه‌یافته است. در اینجا بر خود لازم می‌دانیم از پشتیبانی این دو نهاد علمی سپاسگزاری کنیم.